

Bc. Karel Petrášek, Z historie těžby, zpracování a využití rašeliny v jižních Čechách ve 20. století. Diplomová práce FF JU, České Budějovice 2020.

Posudek oponenta diplomové práce

Diplomová práce Karla Petráška se zabývá neotřelým tématem těžby rašeliny v prostoru jižních Čech. Těžba rašeliny představovala na přelomu 19. a 20. století velmi důležitý zdroj obživy a způsob využití jinak neúrodné močalovité půdy, jako surovina měla široké využití. Studium tohoto fenoménu je tedy velmi záslužné samo o sobě. Práce je dobře rozvržená, koncepčně a metodologicky promyšlená, k jejímu zpracování bylo využito rozsáhlých zdrojů rozptýlených v řadě archivních fondů, které byly systematicky vytěženy. Oceňuji především snahu o komplexní náhled na téma, které spojuje otázky hospodářských dějin, dějin obyvatelstva, etnografie i environmentální a ekologická hlediska. Vedle písemných pramenů především hospodářské povahy a místních kronik autor pracuje rovněž s dobovými fotografiemi, dohledal i dochované pozůstatky hmotné kultury, což nebývá u kvalifikačních prací vždy zvykem.

Karel Petrášek se pohybuje především v rovině hospodářských dějin, jeho práce má však znatelné přesahy do dalších oblastí historiografického a antropologického bádání a – co je velmi důležité – autor si uvědomuje i souvislosti s přírodními vědami, přestože historická ekologie u nás není právě rozvinutým oborem. Komplexní zachycení problematiky těžby rašeliny ve 20. století by vyžadovalo výraznou mezioborovou spolupráci naprosto přesahující možnosti diplomové práce, text Karla Petráška by však v jejím rámci rozhodně nezapadl. Jeho téma a způsob, jakým se jej snaží uchopit, tedy s přihlédnutím k sociálním a environmentálním dějinám, konvenuje se současným trendem praktického využití historické ekologie, jež se projevuje například snahou po detekování v přírodě zachovaných a zanikajících památek a vytváření metodik pro jejich ochranu uprostřed hospodářsky využívané krajiny.

Velmi přínosné je srovnávací hledisko, které autor uplatnil při sledování těžby rašeliny v nepříliš vzdálených, avšak velmi odlišných jihočeských regionech, jakými jsou Šumava, Blata, Novohradské Hory a Třeboňsko, připojil i vhléd do situace v zámoří a Sovětském svazu, který ale mohl více propojit s poznatky z tuzemského prostředí. Více by mohly být rozpracovány etnologické aspekty těžby rašeliny, které autor naznačuje především v částech věnovaných způsobu dobývání borek, pracovním nástrojům a dělbě práce. Chvályhodné je naopak překročení obvyklých časových mezníků a sledování problematiky těžby rašeliny po celé 20. století, jakkoli to mohlo být pro autora metodicky a heuristicky náročné, neboť

v kontextu změn po roce 1948 popisoval dva naprosto odlišné světy. Mohl tak ale sledovat proměnu těžby rašeliny od velkostatkového podnikání a v podstatě protoindustriální, rukodělné výroby provozované drobnými zemědělci na státem řízenou a plně mechanizovanou socialistickou produkci.

Ve své práci Karel Petrášek dochází k přesvědčivým a dobře podloženým závěrům, které by měl alespoň částečně časopisecky publikovat. Práce je opatřena řádným vědeckým aparátem, zdroje jsou správně citovány, z jazykového hlediska je text v pořádku, jen místy se najdou drobné chyby ve stylistice a interpunkci. Do budoucna lze autorovi dát drobnější technická doporučení, například pokud jde o četnost a úpravu grafů, jimž by nikdy neměly chybět popisky, závěrečný soupis pramenů, jež podrobně rozepisuje jednotlivé archivní jednotky, by mohl zahrnout specifikaci daného pramene.

Z výše uvedených důvodů práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **v ý b o r n ě**.

V Pelhřimově 22. května 2020

PhDr. Markéta Skořepová, Ph.D.